RUSKI INWALID

N° 99.

ŚRODA. 28 Kwietnia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie Wiadomości Zagraniczne: Francija Anglija. Hiszpanija. Szwecija. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 28 *Kwietnia.*

JW. Anna *Chanykow* córka zeszłego admirała, nayłaskawiey mianowaną została *Freyliną* przy Nayiaśnieyszych Paniach.

— Dnia wczorayszego obchodziła stolica tuteysza rocznicę urodzenia Nayiaśnieyszego Cesarzewicza JMści *Konstantego*. Zrana był liczny ziazd osob znakomitych u dworu. Po wszystkich kościołach spiewano *Te Deum*, a wieczorem stolica była oświecona.

— Znaiomy pisarz tuteszy Paweł *Swinin* ma zamiar wydawać wkrótce nowy dziennik, o czem zawiadamia publiczność przez następuiące podane do umieszczenia w Ruskim Jnwalidzie pismo.

Po moim powrócie do Rossyi z podroży, w Europie i Ameryce odbytych, staram się iak naybardziey o dokładne oyczyzny moiey poznanie, o dóyście i odkrycie przyczyn iey chwały wielkości i dostatków. Szanowna publiczność raczyła przyiąć łaskawie niektóre moie w tym przedmiocie uwagi, umieszczone w dwóch częściach moich *pamiętników oyczystych*. Podchlebiam sobie że i nową pracę którą przedsiębiorę, takiemże zaszczyci przyięciem. Maiąc zas niemało materyiałów, które traciłyby na tem, gdyby iak nayrychley do wiadomości publiczney niebyły podane, zamierzam wydawać ie częściami pod tytułem tychże *pamiętników oyczystych*. Co miesiąc wychodzić będzie iedna xiązka od czterech do pięciu zawieraiąca arkuszy. Trzy xiązki będą składać część czyli tom, z których każdy ozdobiony będzie piękną ryciną, wystawuiącą iaką kolwiek sławną w historyi okolicę lub miasto, lub nakoniec wizerunek zasłużonego męża.

Dziennik ten pocznie wychodzić od 1 maia teraznieyszego 1820 roku, kosztuie tu w Petersburga rocznie rubli ass: 20 z przesłaniem przez pocztę do innych miast rubli 25.

Prenumerata tu w Petersburgu przyymuie się u xięgarzy Braci *Sleunin*; życzący zas miec go przez pocztę raczą się adresować do expedycyi gazet przy pocztamcie tuteyszym będącey.

Królestwo Polskie.

Rozkaz dzienny do woyska Polskiego.

w Kwaterze Główney dnia 11 Kwietnia. 1820.
w Warszawie. 23

Za naywyższym rozkazem.

Postępuią na wyższy stopień.

W pułku grenadyerów, Podchorążowie Felix Mokłok, Marcin Guyski, Józef Rogowski, Józef Rohr, Jgnacy Swidziński, Piotr Urbański, Emił Bronikowski, i Felix Grudziński, na Podporuczników.

w Korpusie Artylleryi i Jnżenierów, Kapitan Jnżenierów klassy 1 Klemens Kołaczkowski, na Podpułkownika, i Konduktorowie Jnżynierów: August Schultz,, Michał Horain, Felix Pancer i Franciszek Starowolski, na Podporuczników, — wszyscy rachuiąc od dnia 21 Marca (2 Kwietnia) r. b.

Przeznaczony zostaie.

Podporucznik Jnżynierów Woyczyński do pełnienia obowiązków Adiutanta polowego przy Jenerale Bdy Malletskim.

Otrzymuie żądaną dymissyą z pensyą.

w Piechocie w pułku 1 liniowym, Podporucznik Jgnacy Szymanowski w stopniu Porucznika, z pozwoleniem noszenia munduru.

Wykreślony zostaie z kontrol.

w Korpusie Artylleryi i Iużenierów z kompanii 2 lekkiey pieszey, Podporucznik Elzanowski, zmarły w dniu 29 Lutego (12 Marca) r. b.

w Korpusie Jnwalidów i Weteranów Maior Weteranów Trzeszczkowski, i Kapitan Weterano Ciołkowski, zmarli w dniu 16 b. mca.

Naczelny Wódz.
(podpisano) KONSTANTY
W. X. R.

Zgodno z oryginałem
Jenerał Szef Sztabu Głównego *Toliński*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francia.

z Paryża, 15 Kwietnia.

Z powodu śmierci Xiążęcia *Berry* wybito iuż sześć rożnych medalów. Na iednym z nich następuiący iest napis: *Caroline et l'esperence reste«* (pozostaie nam iescze *Karolina* i nadzieia.)

Pozawczora kiedy córka Xiężney *Berry* wyieżdżała z zamku Tuilleryów na przechadzkę, pewny młody i przystoyny męszczyzna, odezwał się z obelżywemi słowy przeciwko tey Xiężney, schwytano go natychmiast i uwięziono.

Powiadaią że proces *Luwela* nieprędko iescze rozpocznie się; dotąd bowiem nienadeszły oyzekiwane z odległych departamentów obiasnienia.

Poseł perski który iak wiadomo niedawno tu przybył, zabawi do ostatnich dni lipca.

Prowincyie nasze południowe dzień odednia więcey liczą emigrantów hiszpańskich, którzy dobrowolnie opuscili swą oyczyznę. Rzecz iest godna uwagi iż też same przyczyny iednych sprowadzaią do kraiu, a drugich z niego oddalaią.

W iednym z dzienników naszych czytamy między innem co następuie: »Między naszemi *liberalnemi* dziennikami wiele w tych czasach zawiera się *małżeństw*: J tak niezawisły (l'independant) oddaie w zamęscie swe pismo *Cenzorowi; le Constitutionel* żeni się iak słycha z *Sławą*, a *Arisiarch* wchodzi w związki małżeńskie z dziennikiem *le Pilote*.

Prefekci policii wydali zalecenia do niższych swoiego wydziału officialistów, aby szczególną zwracali baczność na towarzystwo spiewaków znanych pod nazwaniem *Goguettes*, zwyczaynie zbieraiących się po kawiarnych i innych domach publicznych. Uważaią iż ci Jchmość nienaylepszym zasczycaią się duchem, a piesni ich pełne są wyrazów obrażaiących Religią, Rząd i obyczaie.

Kilku ludzi schwytanych za nieprzyzwoite odezwy o rodzinie Królewskiey, tem się uniewinniło, iż te nie w mieyscach publicznych produkowalo.

Powiadaią że ze wszystkich posłów zagranicznych w Madrycie, ani ieden niebył u dworu od 8 z. m. Zdaie się, iż to iest skutkiem umowy powszechney między nimi.

Pan Bidault Redaktor odpowiedzialny dziennika *le constitutionel* zapozwany do sądu Królewskiego w Paryżu nie stanął w sądzie dla słabości zdrowia, a i obrońca iego P. Merilhou nie przybył. Z tego powodu P. Dupin adwokat żądał imieniem oskarżonego odroczenia sprawy; lecz sąd wydał zaocznie wyrok

skazuiący Pana Bidault na pięcioletnie więzienie i zapłacenie 12,000 franków, z obowiązkiem umieszczenia w dzienniku *le constitutionel* pobudek tego wyroku, a to za umieszczenie w nim dnia 24 Lutego artykułu podbudza ącego do woyny domowey, wzywaiąc obywateli do uzbroienia się iednych przeciw drugim Artykuł ten był taki:

»Poprzylepiano w nocy po wielu domach »grożące kartki, i listę skazanych na wygna»nie i t. d. na którey umieszczono Jenerałów, »officerów, rękodzielników, artystów i ludzi »uczonych, wszędzie rozrzucono. Na schadzkach »zagorzałych roialistów żądano 20 tylko tysię»cy głów, i wysłania z kraiu 15,000 osób. »Radzono także ułatwić Louwelowi zabóycy »Xięcia Berry sposobność zaduszenia się, aby »tem łatwiey zwalić zbrodnię iego na całą »Francyą, i obwinić o śmierć iego wspólników »których chcą mu dać koniecznie. Naówczas »zamkniętoby rogatki, uderzonoby i zamordo»wano wyznaczone ofiary; zniesionoby kartę »konstytucyyną,przywrócono rząd dawny, po»tłuczono prassy drukarskie konstytucyyne, i »ogłoszonoby, iż monarchiia uratowana.«

P. Bidault może na mocy prawa sprzeciwić się temu wyrokowi w dniach 10 od dnia uwiadomienia go o nim. W tedy póydzie sprawa do Sądu Przysięgłych, a obrońcą iego ma bydź P. Dupin.

Angliia.

z Londynu, 14 *Kwietnia*.

Z przyczyny dwukrotnego pożaru w Gerford i iak słychać pochodzącego od złośliwych podpalaczów, organista tameczney katedry ściągnął na siebie podeyrzenie, rówie i na brata swego *Geytera*, który ziechawszy do miasta pomienionego stanął u niego. Organista powoływany był przed sąd do odpowiedzi i zamieszanie z iakiem tam stanął, powiększyły powzięte przeciwko niemu podeyrzenia. Zwierzchność rozkazała mu niezwłocznie wynieść się z domu do szkóły mieyskiey należącego w którym od kilku iuż lat mieszkał. Gdy powrócił do domu po odbytych pierwszych badaniach była pora obiadowa: Uczniowie udali się do sali iadalney; lecz Pan Organista, który zwyczaynie z nimi iadał, tą razą nieposzedł do stołu. Zaledwie uczniowie rospoczęli obiad spostrzegli dym gęsty wychodzący z przeciwległych pokoi. Wszyscy więc hurmem od stołu pobiegli w to mieysce i we drźwiach izby gdzie wszczął się pożar spotkali Organistę i brata iego, których tamże natychmiast uwięziono.

W tych dniach wyszło postanowienie Królewskie na mocy którego, rocznica urodzin iego nie 12 sierpnia; lecz 24 kwietnia będzie obchodzoną.

Umarł w Edynburgu sławny doktor *Broun*, niegdyś professor filozofii i metafizyki przy uniwersytecie tamecznym. Głęboka w rozmaitych przedmiotatach nauka którą posiadał, ziednała mu opinią człowieka oświeconego nietylko w Anglii, lecz i w całey Europie.

Król oglądał w tych dniach koronę i inne *regalia* przywiezione z Tower do Brevton. Jak słychać wszystkie te przedmioty będą cokolwiek przerobione. I tak lilije znamionniące tytuł Króla francuzkiego, który dotąd nosił Król Wielko-Brytański, niemogą iuż więcey należeć do ozdob iego; ten bowiem tytuł nienależy od nieiakiego czasu do całości tytułów Królów naszych. Na mieyscu lilii będzie teraz bukiet z róż i innych amblematycznych kwiatów.

W Pismach z Chili pod dniem 4 listodada czytamy, że Lord *Cochrane* potrzeciekroć uderzył był na port Callao; lecz i to przedsięwzięcie rownie iak i dwa pierwsze było niepomyślne.—Z Vera-Crux przyszły do Jamaiki znaczne ładunki piastrów.

Przyiaciele *Hunta* przedsięwzięli nową składkę przez Subskrypcyią, celem wsparcia go w teraznieyszych potrzebach. Z tego powodu przysłał ktoś bardzo grzeczny list i przy nim pakiet z następuiącym napisem: »Zadna ofiara niemoże tyle się przyczynić do uwolnienia *Hunta* od prześladowań nieprzyiacielskich, iak ta którą mam honor tu załączyć.« Gdy otworzono pakiet znaleziono— *powróz*.

Wybory parlamentowe prawie iuż są zupełnie skończone. Po dzień 8 b. m. wybrano 614 członków, z których iest tylko 130 którzy nieznaydowali się w parlamencie przeszłym.

Jeden oficer Angielski donosi między innemi pod dniem 7 lutego z wyspy Stey Heleny co następuie: »Bonaparte naywięcey się teraz zaymuie ogrodnictwem. Jenerałowie iego i cały dwór należą także do tych zatrudnień. Zrana przechadza się niekiedy w szlafroku i w czapce czerwoney, a czasem tylko w kamizelce i kapeluszu słomianym. Ku wieczorowi ubiera się i bierze na siebie wstęgę orderową. Dóm

iego nowy iuż prawie zupełnie iest skończony, ma tylko iedne piętro, lecz porządnie iest zbudowany i pięknie przystroiony. Bonaparte ma karytę i konie; lecz tego nigdy prawie nieużywa. Pozwolono mu przechadzać się o 12 mil angielskich bez wszelkiego dozoru, z czego także nie korzysta; lecz zato *Bertrand* i inni iego dworzanie ustawicznych używaią przechadzek w poiazdach, konno i piechotą.«

— Gazeta dworska zawiera następuiącą królewską odezwę:

»Dowiedziawszy się dowodnie, iż d. 1 Kwietnia na rozkaz wydziału, tworzącego nowy rząd tymczasowy, poprzylepiano na murach w Glasgowie i iego okolicach, oraz w hrabstwach Lanark, Renfrew, Ayr, Dumparton i Stirling, drukowane rewolucyyne odezwy do obywateli angielskich i irlandskich, i chcąc autora i drukarza pomienioney odezwy przed sąd stawić, po wysłuchaniu zdania naszey Rady, przyrzekamy przebaczenie tym wszystkim, którzy ie roznosili lub przylepiali, byleby wydali autora i drukarza. Dla zachęcenia zaś w tey mierze, przyrzekamy tym wszystkim, którzyby żądaną dali wiadomość, nagrody 50 f. ster. a te natychmiast wypłacone będą.«

Dan w Carltonhouse d. 3 Kwietnia r. 1810 a 1szego panowania naszego.

Ierzy Król.

Hiszpaniia.

z Madrytu, 6 Kwietnia.

Kapituła katedralna Toledzka 25 z. m. wykonała uroczystą przysięgą na wierność konstytucyi.

Powiadaią że Xiąże *Infantado*, nietylko wyiedzie z Madrytu; lecz nadto na zawsze opuści Hisspaniią. Ma zamiar iak słychać osieść we Włoszech, gdzie znaczne posiada maiętności. Ten Xiąże iest iedynym magnatem w Hiszpanii, który nigdy u Króla niewypadał z łaski.

Pomimo wszelką czynność nowych Jenerał-Kapitanów, niepowraca iescze pożądana w Hiszpanii spokoyność i nieładу nieustaią. W niektórych tylko prowinciach a mianowicie w obu Kastylliach, Extremadurze i Leonie, rozkazy rządowe znayduią posłuszne wykonanie.

Szwecia.

z Sztokolmu, 12 Kwietnia.

Następuiący postępek chłopa z Emszland zasługuie zapewne nato, aby do wiadomości powszechney był podany: Gdy w prowinciiach północnych dla łatwieyszych kommunikacyi z Norwegną nowe robiono drogi, wypadło odebrać temu chłopowi znaczny kawał gruntu porządnie uprawionego. Rząd niechcąc krzywdy iego, zapytał iak też drogo ten kawał gruntu ceni i przyrzekł natychmiast zaliczyć żądaną summę. Nie przyiął iego włościanin i nadto iescze dodał: »*Mam sobie za powinność uczynić co kolwiek dla Króla, który tyle dla nas uczynił!*«

ROZMAITOSCI.

Prędkie i pewne lekarstwo od opalenia się lub sparzenia.

Ważne odkrycia w Fizyce i Medycynie winni powiększey części iesteśmy przypadkowym natrafieniom. Nowy tego dowod wyczytuiemy teraz w gazetach zagranicznych a mianowicie amerykańskich: W Karolinie południowey dziecko przypadkiem wpadło w ogień; dobyła go ztamtąd stroskana matka; lecz iuż tak opalone, iż wątpić należało o wyzdrowieniu. Niewiedząc zas sama co począć, pobiegła co tchu po doktora, a nieszczęśliwe dziecko położyła tym czasem na kupie bawełny. Gdy powróciła z doktórem dziecko spokoynie spało; zaczekał więc doktór nim się samo obudziło; lecz iakież było podziwienie i matki i doktora, kiedy to nieszczęśliwe dziecko przebudziwszy się nieakazało żadnego znaku boleści. Wzięła ie matka na ręce; lecz tak oblepione bawełną iż miało postać ptaka w puchu. Doktor niekazał zdeymować bawełny która po kilku dniach sama opadła i dziecko zupełnie było zdrowe. Kilkakroć powtórzone w podobnych zdarzeniach to doswiadczenie, zawsze naypomyslnieyszy wydało skutek. Obłożenie zatem bawełną opaloney części ciała, uznane iest za naypewnieysze w podobnych zdarzeniach lekarstwo.

W Petersburgu.

w drukarni woiennej Głownego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.